

Ganczaugh Miklós

Ezúttal olyan alkotót mutatunk be, aki több pályamódosítás után érkezett el korán jelentkező művészi vágyainak felszabadultabb megvalósításához. E festő és grafikus az 1946-ban született Ganczaugh Miklós. Bár neve napjainkban egyre ismertebbé válik, hivatásos művésszé „avatását” autodidakta beskatulyázása nehezíti.

Rendhagyó életútja a gimnáziumi érettségi után kezdődött, nem sikerült ugyanis bejutnia a Képzőművészeti Főiskolára. Hogy mégis legyen valamilyen „becsületes” foglalkozása, felsőfokú mezőgazdasági technikumba iratkozott be, ahol 1966-ban államvizsgázott. Szakképzettségét csak rövid ideig hasznosította, mivel művészi terveiről nem tudott lemondani. Kezdetben dekoratőr, címfestő, kirakat- és kiállításrendező volt, majd 1972-től foglalkozása révén is a műalkotások közelébe került: előbb Sárospatakon dolgozott farestaurátorként, 1974 óta pedig a Magyar Nemzeti Galéria egyik megbecsült festőrestaurátora.

Valamiféle alapképzés híján, persze, aligha lehetne az ország egyik legnagyobb múzeumában dolgozni. Ganczaugh Miklós már korábban látogatta a Ferenczy István képzőművészeti kört, ahol rajz-stúdiumokat folytatott, majd festészeti gyakorlatokkal tette módszeressé tanulását. Természetesen nemcsak a technikai nehézségek legyűrése, hanem a képalkotás külső és belső törvényeinek megsejtése, felismerése is kitartó munkát követelt tőle.

Művészi közlendőit erősen absztrahált alakzatokba, jelekbe, motívumokba tömöríti. A képalakítás e módszere festményeire és grafikáira egyaránt jellemző, mert művészetében átfedik egymást a műfaji határok, s mert legtöbb rajzát eleve egy-egy olajkép első megfogalmazásának tekinti. Ennek szellemében használja a fekete-fehér meg a színes rajzanyagokat (tus, akvarell, tempera, ceruza) vagy a

legtöbbször kombinálva alkalmazott rajzeszközöket (ecset, toll). Mindez öncélú játék is lehetne, ha a technikát nem állítaná a képi hatás s az abból kibomló tartalom szolgálatába. Mert még a formai problémákkal való viaskodás közepette is mindig közölni kíván valamit. Valamit, ami nem feltétlenül fogalmazható meg szóban és írásban, de mégis magába sűríti pillanatnyi lelkiállapotát, legbensőbb érzéseinek hevületét, hol bizarr, hol reális képzeteket, nemegyszer elvont fogalmak expresszív képi nyelvre való érzékletes lefordítását.

Minél sokrétűbben kívánja különös én-világát kifejezni, annál sürgetőbbé válik számára a kifejezés lehetőségeinek bővítése. Kezdetben a szigorúan zárt kompozíció érdekelte, ma viszont a tér legalább egyik, de még inkább minden „oldalának” kinyitására törekszik, s az ősinek érzett motívumok „meghosszabbításával” általánosabb érvényű megjelenítést tesz lehetővé. Alkotó módszerének lényegét sajátosan *megfordított folyamat* jellemzi: nem a látványt absztrahálja, hanem a számára már eleve átfórtán megjelenő valóság-elemekből indul ki, hogy aztán emberi vonatkozású motívumok-tartalmak különböző szintjét közelítse meg.

Alkotói munkásságának értelmét nemrég így fogalmazta meg: „Hitem szerint a művészi kép, mivel a legellentétesebb dolgokat is képes egységbe foglalni, a legnagyobb dialógus-lehetőség ember és ember között. A kapcsolatteremtés nagy lehetősége.”

Ganczaugh Miklós (Budapest, Balogh Ádám u. 18/b. 1026) e dolgozat megírásáig öt kiállításon szerepelt. Cikkét közölte róla a *Vigilia* című folyóirat és – mint a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetsége képzőművész szekciójának tagjáról – a *Neue Zeitung* is. 1983 óta tagja a F fiatal Képzőművészek Klubjának.

Ecsery Elemér